

بسمه تعالی

ارائه مبحث علمی "نحوه برگزاری کارگاه‌های اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای"

توسط سرکار خانم دکتر نیکو یمانی عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (۱۳۹۷/۱۱/۱۰)

سرکار خانم دکتر یمانی مدیر محترم EDC: برای آموزش پروفشنالیسم برای صاحبان اصلی فرآیند در دانشگاه اعم از: اساتید، فراگیران، دانش

آموختگان یا کارکنان، باید چارچوب داشته باشیم که به طور مختصر این چارچوب عبارتند از:

- ✓ تعریف منش حرفه‌ای یا پروفشنالیسم: در جلسات قبلی پیرامون آن توضیح داده شد.
- ✓ روش‌های یاددهی و یادگیری: از آن جایی که جهت آموزش اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه‌ای، اهداف بیشتر در حیطه نگرشی و ارزشی است، نمی‌توان از هر روشی برای آموزش استفاده کرد. مثلاً برای توانمندسازی اساتید کارگاه داریم چون پایه‌ی کار نگرشی است لذا باید از روش مناسب این حوزه استفاده شود.
- ✓ مشخص کردن فرصت‌های یادگیری و عرصه‌ها: این فرصت‌ها برای اساتید محدودتر و برای فراگیران وسیع‌تر است. یادگیری خصوصاً در حوزه ارزشی، مداوم و در هر جلسه و هر فرصتی حتی در همین جلسه شورا در حال اتفاق افتادن است. در جامعه وقتی چالش‌های اخلاقی وجود دارد باید بدانیم با آن چگونه برخورد کنیم.
- ✓ ارزشیابی برنامه: برای این که متوجه شویم چقدر به اهدافمان رسیده‌ایم نیاز به ارزشیابی برنامه داریم. بحث اخلاق حرفه‌ای مهم است و ما در ارزشیابی برنامه‌ها نباید به آن به عنوان یک مفهوم انتزاعی توجه کنیم مثل محبت و نوع‌دوستی که در آموزش پروفشنالیسم به آن می‌پردازیم و این‌ها قابل سنجش نیستند. به همین دلیل در خیلی از موارد روی رفتارها متمرکز می‌شویم. در برنامه‌ریزی‌ها و ارزشیابی‌ها بیشتر روی رفتارها تأکید می‌شود.

آموزش به ۳ صورت انجام می‌شود: آموزش رسمی (The formal Curriculum)، آموزش غیررسمی (The Informal Curriculum) و آموزش پنهان (The Hidden Curriculum). آموزش پنهان برای اساتید و دانشجویان بسیار مهم است. این که اساتید از دانشجویان چه توقعی دارند و دانشجویان نیز چه انتظاراتی دارند در برنامه آموزش پنهان مستتر است. اگر بهترین کارگاه‌ها را برگزار کنیم و بهترین مدرسین را نیز در این کارگاه‌ها داشته باشیم ولی حواسمان به آموزش پنهان نباشد برنامه‌ی موفق نخواهیم داشت. اساتید از قوانین و مقررات و ... گلایه‌مندند. دانشجویان در حین آموزش این مطالب، این سؤال را مطرح می‌کنند که آیا توانمندسازی اساتید در این رابطه نیز انجام شده است؟ آموزش پنهان نقش بسیار مهمی در آموزش دارد. آموزش رسمی شامل روش‌های سخنرانی، ارائه پمفلت، بروشور علمی و ... است. آموزش غیر رسمی همان تعاملات است. مهم تعامل و

همپوشانی این ۳ نوع آموزش است و نباید دنبال تضادهای اینها باشیم. بلکه با تعامل مثبت، رشد آموزشی را خواهیم داشت. اگر درسنامه و ... خیلی عالی باشد اما آموزش غیر رسمی و پنهان درست دیده نشود موفق نخواهیم شد.

در آموزش رسمی چند روش رایج داریم: سخنرانی که غالباً از آن استفاده می شود و بحث مفهومی است و اگر درست از آن استفاده شود روش بسیار خوبی است. در حوزه ارزش ها مثل بحث ethics می توان از ایفای نقش و شبیه سازی استفاده کرد که هم روی فردی که نقش را دارد، اثر می گذارد و هم روی یادگیرندگان که موضوع را نقد می کنند. سناریو (vignettes) که روی case مورد نظری بحث می شود، خیلی کاربرد دارد و در آموزش کارورزان بیشتر استفاده می شود. استفاده از روش بحث بر روی موارد بحرانی و بازاندیشی مثلاً یکی از پزشکان در جامعه فلان خطای فاحش علمی را داشته است، در جلسه آموزشی مطرح شده و با این روش، اجزاء و ویژگی های ایجادکننده مسئله روشن می شود. ویدئوکلیپ و port folio که با تأکید بر پروفشنالیسم بسیار روش خوبی است. Roll modeling برای آموزش دانشجویان بسیار مؤثر است. Reflection (فکر کردن) از این روش بسیار می توان استفاده کرد.

در بحث کارگاه های توانمندسازی اساتید در حوزه اخلاق علوم پزشکی و رفتار حرفه ای بر ۳ جنبه تأکید می کنیم:

✓ تعریف مفاهیم و ویژگی های هر مفهوم

✓ روش های آموزشی که چگونه اساتید از این روش ها در کار خود بهره ببرند.

✓ تبیین روش های ارزشیابی برنامه که فعلاً از پرسشنامه استفاده می شود. خیلی از این روش ها آسان نیست و بسته به موقعیت می توان از آن استفاده کرد.